

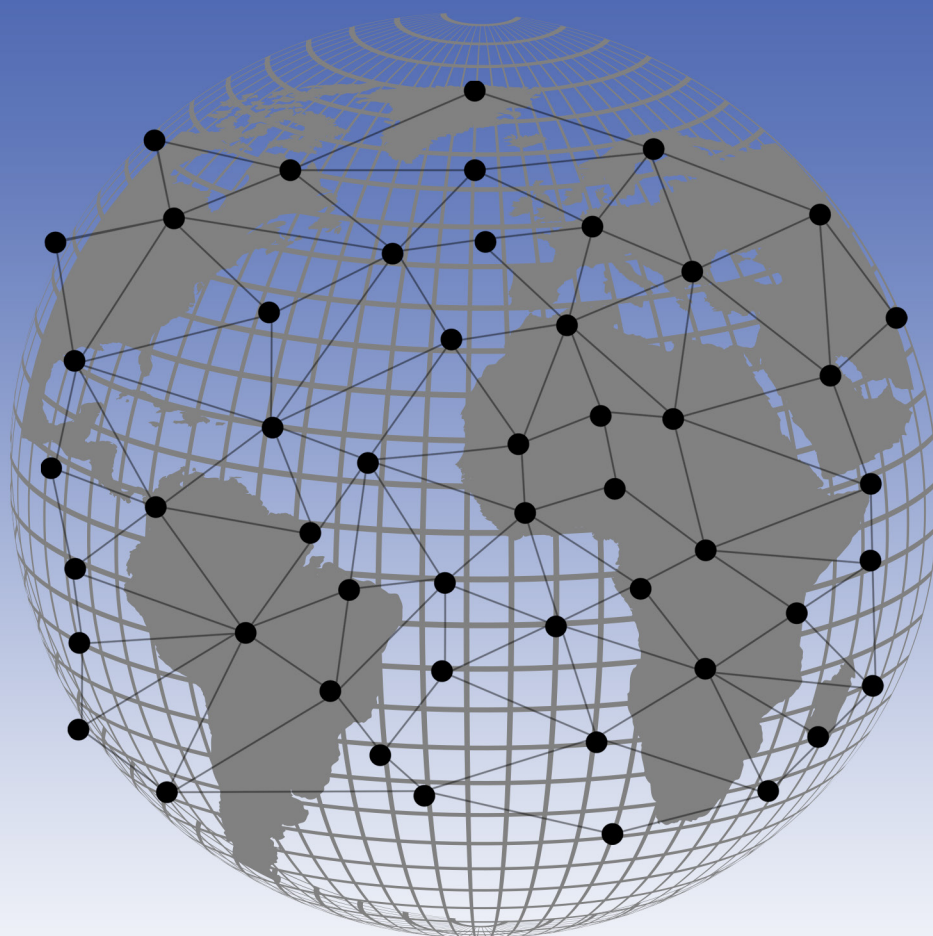

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

پایش تحولات تجارت جهانی (گزارش شماره نود و شش)

در این شماره می‌خوانید:

- نابودی تجارت اتحادیه اروپا و روسیه در پی تنش‌های ژئوپلیتیک
- صندوق سرمایه‌گذاری حاکمیتی عربستان ۱۹ میلیارد دلار برای پروژه‌های سبز اختصاص می‌دهد
- شورای همکاری خلیج فارس به دنبال آغاز مذاکرات تجارت آزاد با آسه‌آن و مرکوسور
- امضای تفاهم‌نامه همکاری بین عربستان و هیوندای برای پروژه شهر هوشمند

آبان ۱۴۰۳

شناسنامه گزارش

عنوان:

پایش تحولات تجارت جهانی
(گزارش شماره نود و شش)

مدیریت تجارت و دیپلماسی اقتصادی

تاریخ انتشار: آبان ۱۴۰۳

واژه‌های کلیدی: گازپروم، صندوق سرمایه‌گذاری حاکمیتی عربستان، آسه‌آن، مرکوسور، مجمع مشترک، شرکت‌های صرافیه عربیه، گذرگاه‌های مرزی

نشانی: تهران، خیابان طالقانی، نبش خیابان شهید موسوی (فرصت)، پلاک ۱۷۵

سلسله گزارش‌های "پایش تحولات تجارت جهانی" رویدادهای کلیدی در محیط ژئواکونومیک ایران را مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد. در این قالب، رویدادهای کلیدی از منظر تاثیرگذاری بر دیپلماسی اقتصادی و موقعیت ژئواکونومیک ایران مورد توجه قرار می‌گیرند. هدف از تهیه این گزارش که به صورت ماهانه از سوی مرکز پژوهش‌های اتاق ایران منتشر خواهد شد ارائه تصویری روشن از محیط ژئواکونومیک ایران و فرصت‌ها و تهدیدهای ایران در این فضا است.

فهرست مطالب

۵	تحولات جهانی
۱۱	تحولات منطقه‌ای
۱۹	پژوهش‌های تازه

تحولات جهانی

گازپروم زمین خورد

شرکت دولتی انرژی روسیه، گازپروم، پس از ثبت بزرگترین زیان خالص خود در تقریباً سه دهه، از فهرست ۱۰۰ شرکت پرسود روسیه در سال جاری که توسط مجله فوربز منتشر شده است، خارج شد. این شرکت در سال ۲۰۲۳ در صدر این فهرست قرار داشت. در سال جاری، روسنفت، شرکت بزرگ نفتی روسیه، جایگاه نخست را با سود خالصی بیش از ۱۶.۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۳ به خود اختصاص داد. اسبر بانک، غول بانکی دولتی و سورگوت نفت گاز، شرکت انرژی، به ترتیب رتبه‌های دوم و سوم را با سود خالص بیش از ۱۶.۲ میلیارد دلار و ۱۴ میلیارد دلار به دست آوردند.

عملکرد مالی گازپروم در سال ۲۰۲۲ به دلیل افزایش قیمت گاز در اروپا بهبود یافته بود، اما از دست دادن بازارهای کلیدی در سال ۲۰۲۳ به دلیل تحریم‌های غربی، به شدت نتایج مالی این شرکت را تحت تأثیر قرار داد. در ماه مه، گازپروم گزارش داد که برای سال ۲۰۲۳ با زیان خالص ۶.۸ میلیارد دلاری مواجه شده است. این اولین زیان سالانه شرکت از سال ۱۹۹۹ محسوب می‌شود. این در حالی است که این شرکت در سال گذشته سودی معادل ۱۳.۲ میلیارد دلار به ثبت رسانده بود. مجموع درآمد این شرکت نیز از ۱۲۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۲ به ۹۲ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۳ کاهش یافت.

صادرات گاز گازپروم به بازارهای سنتی اروپایی به دلیل تحریم‌های مرتبط با جنگ اوکراین و تخریب خطوط لوله نورد استریم که به عنوان یکی از مسیرهای اصلی انتقال گاز روسیه به اروپا عمل می‌کرد، با کاهش شدیدی مواجه شد. طبق محاسبات رویترز، صادرات گاز گازپروم به اروپا در سال ۲۰۲۳ با ۵۵.۶ درصد کاهش به ۲۸.۳ میلیارد متر مکعب رسید.

با این وجود، گازپروم موفق شده است تجارت انرژی خود را به سوی آسیا هدایت کند و چین به عنوان یکی از بزرگترین خریداران آن ظاهر شده است. این شرکت پیش‌بینی می‌کند که حجم صادرات گاز روسیه به چین، با عملیاتی شدن کامل خطوط لوله «قدرت سیبری»، به حدود ۱۰۰ میلیارد متر مکعب در سال برسد. طبق اعلام گازپروم، چین در نهایت جایگزین اتحادیه اروپا به عنوان بزرگترین خریدار گاز روسیه خواهد شد.

قانون گذاران ایالات متحده به دنبال پایان دادن به روابط تجاری عادی با چین

اخیراً گروهی از قانون‌گذاران جمهوری خواه ایالات متحده لایحه‌ای را برای لغو روابط تجاری عادی دائمی (PNTR) با چین مطرح کرده‌اند؛ اقدامی که می‌تواند به طور اساسی روابط اقتصادی بین دو اقتصاد بزرگ جهان را تغییر دهد. این قانون که توسط سناتورها تام کاتن، مارکو روبیو و جاش هاوولی حمایت می‌شود، ادعا می‌کند که وضعیت تجاری کنونی منجر به عدم توازن در روابط ایالات متحده و چین شده و به دنبال

دفاع از صنایع آمریکایی در برابر «رفتار اقتصادی تهاجمی» چین است.

PNTR، که پیش‌تر به عنوان وضعیت «ملت‌های بهین دوست» شناخته می‌شد، در سال ۲۰۰۰ پس از پذیرش چین در سازمان تجارت جهانی (WTO) به این کشور اعطا شد. این وضعیت تجاری به چین امکان داد تا از کاهش تعرفه‌ها و موانع تجاری کمتر برخوردار شود. اجرایی شدن این وضعیت، به افزایش صادرات چین به ایالات متحده و افزایش سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در چین منجر شد. در نتیجه، ارزش واردات کالاهای چینی به ایالات متحده چهار برابر شد و در سال ۲۰۲۲ به ۵۳۶ میلیارد دلار رسید و به ایجاد کسری تجاری قابل توجه برای ایالات متحده منجر شد.

حامیان این لایحه معتقدند که لغو وضعیت PNTR چین باعث تقویت تاب‌آوری زنجیره تأمین ایالات متحده و کاهش وابستگی اقتصادی به چین خواهد شد. با این حال، اقتصاددانان و کارشناسان صنعتی نسبت به پیامدهای احتمالی هشدار داده‌اند. حذف PNTR می‌تواند منجر به افزایش قیمت کالاها برای مصرف‌کنندگان آمریکایی، افزایش تورم و کاهش تولید ناخالص داخلی ایالات متحده (GDP) شود.

گزارشی از آکسفورد اکونومیکس، که توسط شورای تجاری ایالات متحده و چین سفارش داده شده بود، تخمین زده است که لغو PNTR منجر به از دست رفتن ۱۶ تریلیون دلار از تولید ناخالص داخلی ایالات متحده طی پنج سال از سال ۲۰۲۵ و همچنین از دست رفتن ۷۴۴ هزار شغل خواهد شد، البته به شرطی که چین هیچ اقدام تلافی‌جویانه‌ای انجام ندهد. اگر چین تلافی کند، خسارات اقتصادی می‌تواند حتی بیشتر باشد و احتمالاً کسری تجاری ایالات متحده را که این لایحه به دنبال کاهش آن است، تشدید کند.

مؤسسه اقتصاد بین‌الملل پیترسون نیز هشدار داده که بخش‌هایی مانند کشاورزی، تولید و معدن بیشترین تأثیرات منفی را متحمل خواهند شد و احتمالاً از دست رفتن شغل‌ها باعث انتقال کارگران به بخش خدمات خواهد شد، که برخلاف اهداف پیشنهادی این لایحه است. این مؤسسه هشدار داده است که لغو PNTR می‌تواند رقابت‌پذیری ایالات متحده در عرصه جهانی را تضعیف کند.

فراتر از روابط تجاری دو جانبه، این اقدام می‌تواند پیامدهای گسترده‌تری برای سیستم تجارت جهانی داشته باشد. کارشناسان تجارت جهانی هشدار داده‌اند که چنین اقدامی به صورت یکجانبه توسط ایالات متحده می‌تواند سایر اعضای سازمان تجارت جهانی (WTO) را ترغیب کند تا محدودیت‌های تعرفه‌ای مشابهی را اعمال کنند و تجارت جهانی را بی‌ثبات کنند. زمانی که چنین اقدامی حتی مطرح می‌شود، احتمال زیادی وجود دارد که سایر اعضای WTO به‌طور کامل یا جزئی از آن پیروی کرده و مجموعه‌ای از محدودیت‌های تعرفه‌ای جدید را علیه یکدیگر اعمال کنند.

انجمن فناوری مصرفی ایالات متحده نیز نگرانی‌هایی در مورد افزایش قیمت محصولات فناورانه مانند

لپ‌تاپ‌ها، تلفن‌های هوشمند و تبلت‌ها مطرح کرده است، زیرا این محصولات در حال حاضر از تعرفه‌های بخش ۳۰۱ قانون تجارت ایالات متحده معاف هستند، اما در صورت لغو PNTR ممکن است با افزایش قیمت مواجه شوند. معاون رئیس بخش تجارت بین‌المللی این انجمن، گفت: «برخی از سیاست‌گذاران در واشنگتن فکر می‌کنند که لغو وضعیت تجاری عادی چین راهی برای ضربه زدن به چین است، اما گزارش ما نشان می‌دهد که در واقع آن‌ها به مصرف‌کنندگان آمریکایی ضربه خواهند زد.

هر گونه اقدام برای لغو PNTR نیاز به تأیید رئیس‌جمهور دارد. در سال ۲۰۲۲، کاخ سفید با حمایت کنگره، وضعیت روابط تجاری عادی با روسیه و بلاروس را پس از حمله مسکو به اوکراین لغو کرد. هنوز مشخص نیست که آیا همین مسیر در قبال چین نیز دنبال خواهد شد یا خیر، اما معرفی این لایحه بحث‌ها در مورد آینده روابط اقتصادی ایالات متحده و چین را مجدداً شعله‌ور کرده است. با ادامه تنش‌ها بین واشنگتن و پکن، نتیجه این قانون می‌تواند تأثیرات عمیق و پایداری نه تنها بر این دو ابرقدرت، بلکه بر اقتصاد جهانی به طور کلی داشته باشد.

اتحادیه اروپا بر مخالفت آلمان غلبه کرد

در یک اقدام مهم در سیاست تجاری اروپا، کشورهای عضو اتحادیه اروپا علیرغم مخالفت‌های دیرپه آلمان، راه را برای اعمال تعرفه‌های ضد دامپینگ بر خودروهای برقی وارداتی از چین هموار کردند. نتیجه رأی‌گیری اخیر که توسط کمیته ابزارهای دفاع تجاری (Trade Defence Instruments Committee) انجام شد، به کمیسیون اروپا اختیار می‌دهد تا تعرفه‌هایی تا سقف ۳۵.۳ درصد بر خودروهای برقی ساخت چین اعمال کند. این اقدام در پاسخ به اتهامات مربوط به یارانه‌های غیرمنصفانه دولتی چین به تولیدکنندگان داخلی خودروهای برقی که اتحادیه اروپا معتقد است به رقابت ناعادلانه منجر می‌شود صورت می‌گیرد.

نتیجه رأی‌گیری نشان داد که ۱۰ کشور به نفع، ۵ کشور مخالف و ۱۲ کشور ممتنع بودند. این تقسیم آرا به نتیجه فنی "عدم نظر" منجر شد که طبق قوانین دفاع تجاری اتحادیه اروپا، به کمیسیون اجازه می‌دهد که پیشنهاد خود را بدون مخالفت رسمی از سوی کشورهای عضو پیش ببرد.

تعرفه‌های پیشنهادی پس از نزدیک به یک سال تحقیق توسط کمیسیون در مورد بخش خودروهای برقی چین ارائه شده است. مقامات اروپایی معتقدند که یارانه‌های اعطا شده توسط پکن به تولیدکنندگان چینی این امکان را می‌دهد تا خودروها را با قیمت‌های مصنوعی پایین‌تر به فروش برسانند، امری که به رقابت ناعادلانه با تولیدکنندگان اروپایی منجر می‌شود. این تحقیق که در سال ۲۰۲۳ آغاز شد، بخشی از تلاش‌های گسترده‌تر اتحادیه اروپا برای حفاظت از بازار داخلی خودروهای برقی خود است، جایی که تولیدکنندگان محلی با رقابت فزاینده‌ای از سوی جایگزین‌های ارزان‌تر چینی مواجه هستند.

تعرفه‌هایی که ممکن است تا ۳۵.۳ درصد برسند، با هدف ایجاد تعادل در بازار طراحی شده‌اند تا مزیت قیمتی که تولیدکنندگان چینی به دلیل حمایت دولتی دارند، جبران شود. طبق قوانین سازمان تجارت جهانی (WTO)، دولت‌ها اگر ثابت کنند که یارانه‌های دولت یا دولت‌های دیگر به صنعت داخلی آسیب می‌زند می‌توانند چنین تعرفه‌های جبرانی را اعمال کنند. چارچوب قانونی این اقدام اتحادیه اروپا بر اساس ابزارهای دفاع تجاری (TDI) است که مکانیسمی برای مقابله با شیوه‌های تجاری ناعادلانه و حفاظت از صنایع اروپایی در برابر واردات دامپینگ یا یارانه‌دار طراحی شده است.

آلمان، به عنوان بزرگترین اقتصاد اروپا و مقر چندین تولیدکننده پیشرو خودرو، از مخالفان سرسخت این تعرفه‌ها بوده است. اولاف شولتز، صدراعظم آلمان، نگران از اقدامات تلافی‌جویانه احتمالی از سوی چین و تأثیر بر فعالیت‌های خودروسازان آلمانی در چین، جایی که آنها سهم بازار قابل توجهی دارند، تلاشی دیپلماتیک در لحظات آخر برای جلوگیری از این تعرفه‌ها را هدایت کرد. با این حال، آلمان با وجود این تلاش‌ها، با مخالفت سایر کشورهای روبه‌رو شد و در کنار مجارستان، اسلواکی، مالت و اسلوانی علیه این تعرفه‌ها رأی داد.

ویکتور اوربان، نخست‌وزیر مجارستان، پس از این رای‌گیری هشدار داد که اتحادیه اروپا در حال حرکت به سمت "جنگ سرد اقتصادی" با چین است. مجارستان تحت رهبری اوربان به یک شریک تجاری و سرمایه‌گذاری مهم برای چین تبدیل شده است. اوربان که رهبری تلاش‌ها برای جذب کارخانه‌های چینی تولیدکننده خودروهای الکتریکی و باتری به مجارستان را بر عهده دارد، گفت که کشور محصور در خشکی او نمی‌خواهد بین دو بلوک گرفتار شود و مایل است به تجارت با هر دو طرف ادامه دهد. او افزود که در صورت تقسیم اقتصاد جهانی به دو بلوک، فروش محصولات تولیدی در اتحادیه اروپا به طور فزاینده‌ای دشوار خواهد شد و مشخص نیست که استراتژی "بی‌طرفی اقتصادی" مجارستان تا چه حد دوام خواهد آورد. یکی از بزرگترین سرمایه‌گذاران چینی در مجارستان، شرکت CATL است که در حال ساخت یک کارخانه باتری‌سازی به ارزش ۷.۳ میلیارد یورو در شهر دبرتسن در شرق این کشور است. همچنین سازنده خودروهای الکتریکی چینی BYD سال گذشته اعلام کرد که اولین کارخانه اروپایی خود را در سگد، واقع در جنوب مجارستان، می‌سازد.

ماه گذشته اوربان اعلام کرد که تاکنون شرکت‌های چینی متعهد به سرمایه‌گذاری به ارزش ۹ میلیارد یورو در مجارستان شده‌اند؛ رقمی که با سرمایه‌گذاری شرکت‌های آمریکایی در این کشور برابری می‌کند. ایالات متحده از استراتژی اوربان برای تقویت روابط با چین انتقاد کرده است. دیوید پرسمن، سفیر آمریکا در مجارستان، در ماه ژوئن گفت: "تجارت با چین عواقب خاص خود را دارد و اغلب این عواقب به قیمت حاکمیت کشور تمام می‌شود. همه ما می‌دانیم که مجارستان نمی‌تواند برای مدت طولانی هر دو مسیر را پیش ببرد."

به دلیل تعلیق میلیاردها یورو کمک مالی اتحادیه اروپا که به دلیل نگرانی‌های بروکسل درباره حاکمیت

قانون در مجارستان صورت گرفته است، بوداپست در ماه آوریل از بانک‌های چینی ۱ میلیارد یورو برای تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی و انرژی وام گرفت؛ قراردادی که شرایط آن تاکنون فاش نشده است.

در حالی که آلمان و مجارستان به دلایل متفاوت نگرانی‌هایی درباره پیامدهای اقتصادی این اقدام ابراز کرده‌اند، کشورهای دیگر که صنعت خودروسازی ضعیف‌تری دارند یا مایل به تقویت ظرفیت تولید داخلی خودروهای برقی خود هستند، از این تعرفه‌ها حمایت کردند. این کشورها تعرفه‌ها را به عنوان یک دفاع ضروری در برابر قیمت‌گذاری تهاجمی تولیدکنندگان چینی می‌بینند.

انتظار می‌رود کمیسیون اروپا جزئیات قانونی مربوط به تعرفه‌ها را تا ۳۰ اکتبر منتشر کند، چرا که طبق قانون موظف است تا این تاریخ تحقیق خود را به پایان برساند. این تعرفه‌ها بلافاصله پس از آن اجرایی خواهند شد. با این حال، امکان دستیابی به یک توافق مذاکره‌شده همچنان وجود دارد، توافقی که ممکن است شامل تعیین حداقل قیمت برای واردات خودروهای برقی چینی باشد تا به نگرانی‌ها در مورد یارانه‌ها بدون نیاز به اعمال تعرفه‌های کامل رسیدگی شود.

چنین توافقی می‌تواند به عنوان یک راه‌حل میانی عمل کند و اجازه دهد خودروهای برقی چینی همچنان وارد بازار اروپا شوند، اما با قیمت‌های بالاتر و تنظیم‌شده، در حالی که از جنگ تجاری کامل با چین جلوگیری می‌کند. این گزینه همچنین می‌تواند واکنش منفی احتمالی از سوی دولت چین را که قبلاً درباره اقدامات حمایت‌گرایانه هشدار داده است، به حداقل برساند.

نتیجه تصمیم اتحادیه اروپا پیامدهای قابل توجهی برای بازار جهانی خودروهای برقی و روابط تجاری اتحادیه اروپا و چین خواهد داشت. تولیدکنندگان چینی مانند BYD، نیو (Nio) و اکسپنگ (Xpeng) به سرعت در حال گسترش حضور خود در بازار اروپا هستند و اغلب از نظر قیمت با برندهای محلی رقابت می‌کنند. با توجه به تمایل اتحادیه اروپا به تسریع در گذار سبز و گسترش تولید داخلی خودروهای برقی، این اقدامات می‌تواند معادلات رقابتی این بخش را در اروپا بازتعریف کند.

اقدامات تجاری اتحادیه اروپا بخشی از یک استراتژی وسیع‌تر برای تقویت استقلال صنعتی خود، به ویژه در بخش‌های حساس مانند حمل و نقل برقی و انرژی‌های تجدیدپذیر است. این تصمیم همچنین نگرانی‌های فزاینده‌ای درباره وابستگی به فناوری و مواد چینی در بخش‌هایی که برای آینده اقتصادی اروپا استراتژیک محسوب می‌شوند، منعکس می‌کند. با محدود کردن آنچه که به عنوان رقابت ناعادلانه از سوی واردات چینی تلقی می‌شود، اتحادیه اروپا به دنبال حفاظت و تقویت صنایع داخلی خود است، در حالی که با اهداف گسترده‌تر خود در زمینه انتقال دیجیتال و سبز هماهنگ می‌شود.

امضای توافقنامه مشارکت اقتصادی جامع بین امارات متحده عربی و صربستان

اخیرا امارات متحده عربی و صربستان با امضای توافقنامه مشارکت اقتصادی جامع (CEPA) در بلغراد، فصل جدیدی از همکاری‌های اقتصادی دو جانبه را آغاز کردند. این توافقنامه که با حضور رئیس امارات، شیخ محمد بن زاید آل نهیان و رئیس‌جمهور صربستان، الکساندر ووچیچ امضا شد، به تقویت روابط تجاری و سرمایه‌گذاری بین دو کشور نظر دارد.

توافقنامه CEPA با هدف افزایش جریان‌های تجاری و سرمایه‌گذاری، تقویت همکاری‌ها و ایجاد فرصت‌هایی برای پروژه‌های توسعه مشترک بین بخش‌های خصوصی دو کشور طراحی شده است. بر اساس گزارش خبرگزاری رسمی امارات (وام)، این توافقنامه همچنین به حذف یا کاهش تعرفه‌های گمرکی بر روی کالاهای مختلف، حفاظت از حقوق مالکیت فکری و حمایت از شرکت‌های کوچک و متوسط (SMEs) کمک خواهد کرد.

شیخ محمد بن زاید در پیامی در پلتفرم اجتماعی X (توییتر سابق) بر اهمیت این توافقنامه تأکید کرد و گفت: "توافقنامه مشارکت اقتصادی جامع بین امارات متحده عربی و صربستان آغازگر مرحله‌ای جدید از همکاری اقتصادی و توسعه مشترک بین دو کشور است. این توافقنامه رویکرد ثابت امارات را در زمینه ایجاد مشارکت‌های توسعه‌ای با کشورهای مختلف جهان به منظور بهره‌مندی همگانی تجسم می‌بخشد."

رئیس امارات اهمیت این توافقنامه را به عنوان گامی حیاتی در تقویت روابط اقتصادی با صربستان، که اقتصادی رو به رشد در منطقه‌ای استراتژیک از اروپا به شمار می‌رود، برجسته کرد. وی اشاره کرد که این توافقنامه فرصت‌های بیشتری را برای جوامع تجاری و سرمایه‌گذاری در بخش‌های کلیدی مانند خدمات لجستیکی و امنیت غذایی فراهم خواهد کرد.

رئیس‌جمهور صربستان، الکساندر ووچیچ نیز با تأیید این اظهارات، ابراز امیدواری کرد که این توافقنامه بتواند افق‌های جدیدی از همکاری را باز کند و به رشد اقتصادی پایدار و شکوفایی در هر دو کشور کمک کند. انتظار می‌رود این توافقنامه حضور صادراتی صربستان در خاورمیانه را به طور قابل توجهی افزایش دهد، به ویژه با توجه به اینکه امارات در حال حاضر سومین بازار بزرگ برای صادرات صربستان در این منطقه است. این توافقنامه گامی مهم در برنامه مشارکت‌های اقتصادی جامع امارات محسوب می‌شود و نشان‌دهنده تعهد گسترده‌تر این کشور به گسترش مشارکت‌های اقتصادی جهانی است.

نابودی تجارت اتحادیه اروپا و روسیه در پی تنش‌های ژئوپلیتیک

آمارهای جدید اتحادیه اروپا نشان می‌دهد روابط تجاری بین اتحادیه اروپا و روسیه در سال ۲۰۲۴ به طور قابل توجهی کاهش یافته است. این امر منعکس‌کننده بی‌ثباتی ژئوپلیتیکی مداوم و تأثیر آن بر روابط

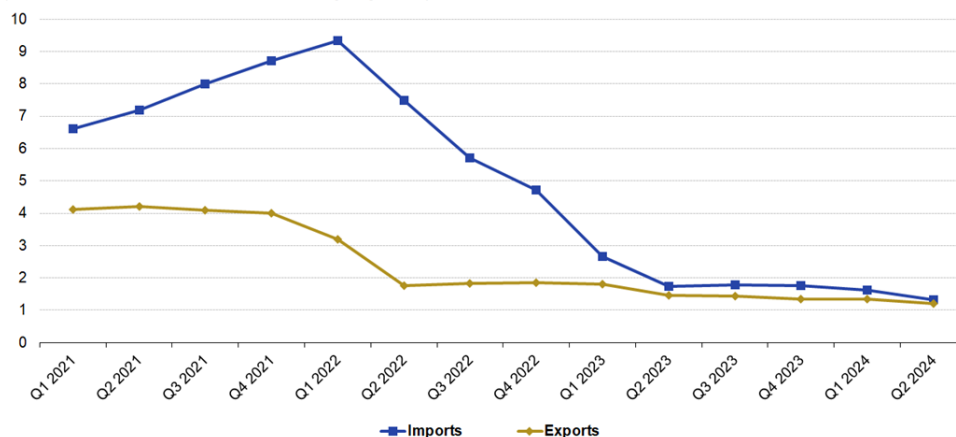
اقتصادی است. بر اساس جدیدترین آمار، واردات و صادرات اتحادیه اروپا به روسیه در سه‌ماهه دوم سال ۲۰۲۴ با کاهش چشمگیری مواجه شده است. واردات اتحادیه اروپا از روسیه ۱۶٪ کاهش یافت، در حالی که صادرات به روسیه ۹.۵٪ نسبت به سه‌ماهه قبلی کاهش پیدا کرد. این کاهش ادامه‌دهنده روند نزولی گسترده‌تری است که از زمان آغاز درگیری در اوکراین و تحریم‌های بعدی مشاهده شده است.

یکی از مهم‌ترین تغییرات، کاهش چشمگیر واردات اتحادیه اروپا از روسیه در بلندمدت است. از سه‌ماهه اول سال ۲۰۲۲ تاکنون، ارزش واردات اتحادیه اروپا از روسیه ۸۷٪ کاهش یافته، امری که نشان‌دهنده عمق تغییر در روابط تجاری میان دو طرف است. بخش انرژی، که زمانی سنگ بنای تجارت اتحادیه اروپا و روسیه بود، به‌ویژه تحت تأثیر قرار گرفته است. سهم روسیه از واردات نفت خام اتحادیه اروپا از ۲۱٪ در سه‌ماهه دوم سال ۲۰۲۲ به تنها ۱٪ در دوره مشابه سال ۲۰۲۴ کاهش یافته است. این کاهش نشان‌دهنده تلاش‌های اتحادیه اروپا برای تنوع‌بخشی به منابع انرژی خود و همچنین تأثیر تحریم‌ها بر صادرات انرژی روسیه است.

با ادامه تلاش‌های اتحادیه اروپا برای بازسازی وابستگی‌های تجاری و جستجوی روسیه برای بازارهای جدید، به نظر می‌رسد که روند نزولی حجم تجارت میان این دو قدرت اقتصادی همچنان ادامه خواهد داشت. نمودار ذیل تأثیر ویران‌کننده تنش‌های ژئوپلیتیک بر روابط تجاری دو قدرت را نشان می‌دهد.

نمودار ۱- روند تحول در تجارت کالایی اتحادیه اروپا و روسیه از سه‌ماهه اول سال ۲۰۲۱ تا سه‌ماهه دوم سال ۲۰۲۴

EU trade in goods with Russia, Q1 2021 to Q2 2024
(% share in extra-EU trade, seasonally adjusted)

Source: Eurostat (online data code: ext_st_eu27_2020sitc)

eurostat

تحولات منطقه ای

صندوق سرمایه‌گذاری حاکمیتی عربستان ۱۹ میلیارد دلار برای پروژه‌های سبز اختصاص می‌دهد

صندوق سرمایه‌گذاری عمومی (PIF) عربستان سعودی ۱۹.۴ میلیارد دلار برای سرمایه‌گذاری در پروژه‌های

سبز، با تمرکز بر انرژی‌های تجدیدپذیر، مدیریت پایدار آب و ساختمان‌های سازگار با محیط زیست، اختصاص داده است. این تخصیص بخشی از تلاش‌های گسترده‌تر این کشور برای حرکت به سمت یک اقتصاد سبز و کاهش وابستگی به نفت به عنوان منبع اصلی اقتصادی است.

طبق گزارش اخیر «تخصیص و تأثیر سرمایه‌گذاری»، صندوق PIF تا ژوئن ۲۰۲۴ مبلغ ۵.۲ میلیارد دلار از این بودجه را تخصیص داده و انتظار می‌رود در ماه‌های آینده سرمایه‌گذاری‌های بیشتری در این زمینه انجام شود. این سرمایه‌گذاری‌ها به منظور تأمین مالی مجموعه‌ای از ابتکارات سبز بوده و پروژه‌های جدید واجد شرایط به زودی به فهرست تأمین مالی سبز صندوق اضافه خواهند شد.

پروژه‌های پیش‌بینی‌شده شامل طیف گسترده‌ای از بخش‌ها از جمله انرژی‌های تجدیدپذیر، ساختمان‌های سبز، پیشگیری از آلودگی، بهره‌وری انرژی، مدیریت پایدار منابع طبیعی و آب و حمل‌ونقل پاک است. این صندوق تأکید کرد که همه این پروژه‌های سبز در راستای دستیابی به اهداف توسعه پایدار سازمان ملل متحد (SDGs) بوده و انتظار می‌رود مزایای زیست‌محیطی قابل توجهی به همراه داشته باشند.

در اکتبر ۲۰۲۲، صندوق سرمایه‌گذاری عمومی برای نخستین بار در تاریخ صندوق‌های حاکمیتی جهان، اوراق قرضه سبز صادر کرد که شامل اوراق قرضه‌ای با سررسید ۱۰۰ ساله نیز بود. این اقدام در راستای تلاش‌های عربستان برای حمایت از پروژه‌های دوستدار محیط زیست و تجدیدپذیر و حرکت به سوی اقتصاد سبز با هدف کاهش وابستگی کشور به نفت به عنوان منبع اصلی اقتصادی است. صندوق سرمایه‌گذاری حاکمیتی عربستان که ارزش دارایی‌های آن به ۹۲۵ میلیارد دلار می‌رسد، نقش مهمی در انتقال این کشور به سوی آینده‌ای سبز و پایدار ایفا می‌کند.

شورای همکاری خلیج فارس به دنبال آغاز مذاکرات تجارت آزاد با آسه‌آن و مرکوسور

شورای همکاری خلیج فارس (GCC) در حال پیشبرد برنامه‌های خود برای آغاز مذاکرات تجاری با بلوک‌های بزرگ بین‌المللی از جمله آسه‌آن و مرکوسور است. این اقدامات بخشی از تلاش‌های گسترده‌تر آن برای توسعه توافق‌های تجارت آزاد محسوب می‌شود. گزارش‌ها حاکی از آن است که به‌زودی گفتگوها برای تقویت مشارکت‌های تجاری در مناطق مختلف آغاز خواهد شد. کشورهای شورای همکاری خلیج فارس در حال آماده‌سازی برای مذاکره به صورت مستقل با گروه‌های اقتصادی مختلف به منظور انعقاد توافق‌های تجارت آزاد هستند. این تلاش‌ها در کنار مذاکراتی که کشورهای خلیج فارس به‌طور جداگانه با برخی کشورها آغاز کرده‌اند، دنبال می‌شود. دبیرخانه شورای همکاری خلیج فارس تأکید کرد که این مذاکرات با هدف تبادل اطلاعات حیاتی، ارزیابی چالش‌ها و شناسایی فرصت‌های تجاری و در عین حال تقویت همکاری و اعتماد بین

کشورهای مشارکت‌کننده انجام می‌شود. مرکوسور، بازار مشترک آمریکای جنوبی، یکی از محورهای اصلی این مذاکرات است. این بلوک اقتصادی شامل آرژانتین، برزیل، اروگوئه و پاراگوئه است و ونزوئلا و بولیوی نیز دارای عضویت بخشی هستند. مرکوسور نماینده بازاری با ۲۵۰ میلیون نفر جمعیت و تولید ناخالص داخلی ۱ تریلیون دلاری است که ۷۶ درصد اقتصاد آمریکای لاتین را تشکیل می‌دهد.

همچنین، انعقاد موافقتنامه با اتحادیه کشورهای جنوب شرقی آسیا (آسه‌آن)، که شامل اندونزی، مالزی، سنگاپور، تایلند و هفت کشور دیگر عضو می‌شود، یکی دیگر از اهداف مهم مذاکرات شورای همکاری خلیج فارس است. آسه‌آن با جمعیتی ۶۸۹ میلیونی و تولید ناخالص داخلی ۳۶۵ تریلیون دلاری، به‌عنوان ششمین اقتصاد بزرگ جهان شناخته می‌شود و پتانسیل زیادی برای گسترش تجارت دارد. کشورهای خلیج فارس به دنبال انعقاد توافق‌هایی هستند که جریان کالا، خدمات و سرمایه‌گذاری را تسهیل کرده و همچنین به موضوعات مربوط به تشریفات گمرکی، قواعد مبدأ، موانع فنی تجارت و تجارت دیجیتال بپردازند. سایر حوزه‌های مهم شامل راهکارهای تجاری و اقدامات مربوط به استانداردهای بهداشتی و بهداشت گیاهی می‌باشند. بلوک خلیج فارس تاکنون گام‌های مهمی در مذاکرات تجاری با سایر شرکای جهانی برداشته است. ماه گذشته، شورای همکاری خلیج فارس دور نهایی مذاکرات خود با بریتانیا را به پایان رساند. در این مذاکرات، بازارهای کالایی، سرمایه‌گذاری و خدمات مالی از مهم‌ترین موضوعاتی بودند که زمان زیادی به خود اختصاص دادند. همزمان، کشورهای خلیج فارس دور اول مذاکرات توافق تجارت آزاد با ترکیه و اندونزی را به پایان رساندند، امری که نشان‌دهنده تعهد آن‌ها به گسترش مشارکت‌های تجاری جهانی است.

عراق و ترکیه به دنبال تشکیل مجمع مشترک برای توسعه روابط اقتصادی

کمیته موسوم به «نیروهای بازار» که به دستور محمد شیاع السودانی، نخست‌وزیر عراق تشکیل شده است، خواستار برگزاری مجمع مشترکی در بغداد بین عراق و ترکیه شد. بر اساس گزارش خبرگزاری رسمی عراق، کمیته نیروهای بازار که شامل اتحادیه بانک‌های خصوصی، فدراسیون اتاق‌های بازرگانی، شورای بازرگانی عراق و ترکیه و اتحادیه پیمانکاران عراقی است، نشستی را با حضور مظهر محمد صالح، مشاور مالی نخست‌وزیر، برگزار کرد. این کمیته اعلام کرد که با توجه به سفر وزیر بازرگانی ترکیه به بغداد که قرار است در ماه نوامبر انجام شود، پیشنهاد تشکیل یک مجمع مشترک بین دو کشور به منظور توسعه روابط اقتصادی، تحت نظارت نخست‌وزیر در بغداد ارائه شده است.

طبق این بیانیه، کمیته نیروهای بازار بر حمایت از ایجاد پروژه بین‌المللی «جاده توسعه» تأکید کرد؛ پروژه‌ای که می‌تواند نقش مهمی در دستیابی به یک تحول کیفی در حمل‌ونقل بین‌المللی، صنعت و مشارکت بخش خصوصی ایفا کند و عراق را به یک گذرگاه استراتژیک بین‌المللی میان کشورهای آسیا و اروپا تبدیل نماید. این کمیته همچنین بر لزوم حل مشکلات بخش خصوصی عراق و ترکیه در حوزه‌های مربوط به نقل و

انتقالات مالی، گمرکی و ویزاهای ورودی، به‌منظور توسعه روابط اقتصادی بین دو کشور، تأکید کرد.

بخش خصوصی غیرنفتی عربستان به بالاترین میزان رشد در چهار ماه گذشته رسید

یک گزارش تازه منتشر شده نشان می‌دهد که بخش خصوصی غیرنفتی عربستان سعودی در ماه سپتامبر به بالاترین میزان رشد خود در چهار ماه اخیر دست یافت و شاخص مدیران خرید نیز (PMI) به ۵۶.۳ واحد رسید، در حالی که این رقم در ماه اوت ۵۴.۸ واحد بود. این گزارش ماهانه که اخیراً توسط بانک ریاض منتشر شد، نشان‌دهنده تسریع در روند رشد اقتصاد بخش خصوصی غیرنفتی در عربستان سعودی است.

شاخص مدیران خرید بانک ریاض که عملکرد بخش خصوصی غیرنفتی را اندازه‌گیری می‌کند، بالاترین رقم خود از ماه مه تاکنون را ثبت کرده و به‌طور قابل‌توجهی بالاتر از مرز ۵۰.۰ واحد، که نشان‌دهنده رشد است، قرار دارد. هر عدد بالای ۵۰ به معنای رشد و هر عدد زیر آن نشان‌دهنده انقباض است.

این گزارش رشد را به بهبود شرایط کسب‌وکار و افزایش فرصت‌های شغلی نسبت داده است، هرچند که به چالش‌هایی در یافتن نیروی کار ماهر اشاره کرده که باعث کمبود در ظرفیت‌های تولیدی شده است. با وجود این محدودیت‌ها، بخش خصوصی غیرنفتی شاهد افزایش قابل‌توجهی در حجم سفارشات جدید بود. این امر بهبود تقاضای داخلی، افزایش مشتریان جدید و تلاش‌های تبلیغاتی قوی‌تر را منعکس می‌کند.

آژانس اعتبارسنجی مودیز نیز در گزارشی که اخیراً منتشر شد، پیش‌بینی کرد که رشد قوی اقتصاد غیرنفتی عربستان طی دوره ۲۰۲۵ تا ۲۰۲۷ ادامه خواهد داشت. این رشد توسط برنامه‌های متنوع‌سازی اقتصادی و پروژه‌های بزرگ مرتبط با چشم‌انداز ۲۰۳۰ عربستان پشتیبانی می‌شود. مودیز همچنین در گزارش خود درباره اقتصاد عربستان اعلام کرد که رشد واقعی تولید ناخالص داخلی غیرنفتی در این دوره به نرخ بین ۵.۰ تا ۵.۵ درصد خواهد رسید، که بالاتر از میانگین ۴.۶ درصدی در سال‌های ۲۰۲۲-۲۰۲۳ و تنها ۱.۵ درصد در سال‌های ۲۰۱۷-۲۰۱۹ است.

سرمایه‌گذاری یک میلیارد دلاری امارات در مراکز داده تایلند

گروه داماک امارات قصد دارد نزدیک به یک میلیارد دلار در بخش مراکز داده تایلند سرمایه‌گذاری کند تا به تقاضای رو به رشد برای زیرساخت‌های دیجیتال پاسخ دهد. این سرمایه‌گذاری از طریق شرکت تابع داماک، ادجنیکس (Edgnix)، که یک شرکت جدید تایلندی به نام بروین کورپ (Bruin Corp) را برای نظارت بر عملیات مراکز داده تأسیس کرده است، انجام خواهد شد.

داماک ۷۰ درصد از سهام بروین کورپ، شرکتی که در ارائه راهکارهای ارتباطی تخصص دارد، را در اختیار دارد و

این شرکت مسئولیت توسعه یک مرکز داده با ظرفیت کل ۲۰ مگاوات را بر عهده خواهد داشت. فاز اول این پروژه با ظرفیت ۵ مگاوات قرار است در اوایل سال ۲۰۲۵ عملیاتی شود. این سرمایه‌گذاری بخشی از استراتژی گسترده‌تر داماک برای گسترش حضور خود در صنعت مراکز داده در آسیا، آفریقا و خاورمیانه است. پیشتر، این شرکت داماک دیتا سنترز (Damac Data Centers) را با سرمایه‌ای بالغ بر یک میلیارد دلار تأسیس کرد تا سرمایه‌گذاری‌های خود را در این بازارها تأمین کند. از این مبلغ، ۶۰۰ میلیون دلار برای پروژه‌های عربستان سعودی اختصاص یافته است که نشان‌دهنده تمایل این شرکت برای حمایت از تحول دیجیتال در سراسر منطقه است. حرکت استراتژیک داماک در شرایطی صورت می‌گیرد که مراکز داده به‌طور فزاینده‌ای برای پشتیبانی از رایانش ابری، مخابرات و خدمات دیجیتال در بازارهای نوظهور حیاتی می‌شوند. با سرمایه‌گذاری قابل توجه در زیرساخت‌ها، این گروه قصد دارد به عنوان یک بازیگر کلیدی در اقتصاد دیجیتال منطقه جایگاه خود را تثبیت کند.

تفاهم‌نامه عربستان سعودی و عمان

در گامی مهم به‌سوی تقویت روابط اقتصادی، عربستان سعودی و عمان اخیراً در ریاض تفاهم‌نامه‌ای با هدف ارتقای همکاری در چندین حوزه کلیدی امضا کردند. این توافق‌نامه بر تقویت همکاری‌ها در زمینه برنامه‌ریزی اقتصادی میان‌مدت و بلندمدت، مطالعات و مدل‌سازی‌های اقتصادی و توسعه اقتصاد سبز و چرخشی متمرکز است. این تفاهم‌نامه که توسط وزارتخانه‌های اقتصاد دو کشور امضا شده است، بخشی از تلاش‌های گسترده‌تر برای تقویت روابط دوجانبه و ترویج رشد پایدار اقتصادی است. این توافق‌نامه بر تعهد مشترک عربستان سعودی و عمان به بهبود یکپارچگی اقتصادی و همکاری، به‌ویژه در حوزه‌های نوآورانه مانند پایداری محیط زیستی و بهره‌وری منابع تأکید می‌کند.

مراسم امضای این تفاهم‌نامه پس از گفت‌وگوهایی برگزار شد که اخیراً در ریاض بین وزیر بازرگانی عربستان و رئیس هیئت‌مدیره مرکز ملی رقابت‌پذیری و وزیر اقتصاد عمان صورت گرفت. این گفت‌وگوها بر تقویت مشارکت‌های تجاری و اقتصادی بین دو کشور همسایه و بررسی راهکارهایی برای افزایش همکاری اقتصادی در چارچوب شورای همکاری خلیج فارس (GCC) متمرکز بود.

در این نشست، طرفین به مسائل مختلفی در خصوص یکپارچگی اقتصادی منطقه‌ای و ابتکاراتی که با هدف افزایش تجارت داخلی و خارجی در کشورهای عضو GCC دنبال می‌شوند، پرداختند. وزرا همچنین بر اهمیت ادامه همکاری برای ارتقای رقابت‌پذیری و تضمین توسعه پایدار اقتصادی تأکید کردند.

روابط تجاری بین عربستان سعودی و عمان به‌طور پیوسته در حال رشد بوده است. حجم تبادل تجاری بین دو کشور به ۳۶٫۸ میلیارد ریال سعودی (۹٫۸۱ میلیارد دلار) رسیده است. صادرات عربستان ۲۲٫۵ میلیارد ریال

سعودی (۶ میلیارد دلار) از این رقم را شامل می‌شود.

این تفاهم‌نامه نقطه عطف دیگری در مشارکت استراتژیک بین دو کشور خلیج فارس به شمار می‌آید و با اهداف منطقه‌ای وسیع‌تر برای تنوع‌بخشی اقتصادی و توسعه پایدار همسو است.

پیش‌بینی کاهش رشد اقتصادی آلمان

دولت آلمان در پیش‌بینی جدید خود اعلام کرد که تولید ناخالص داخلی (GDP) این کشور در سال ۲۰۲۴ با کاهش ۰,۲ درصدی مواجه خواهد شد. این کاهش نسبت به پیش‌بینی قبلی مبنی بر رشد ۰,۳ درصدی چشمگیر است و نشان‌دهنده دومین سال متوالی رکود در بزرگ‌ترین اقتصاد اتحادیه اروپا است. سال گذشته نیز اقتصاد آلمان با کاهش ۰,۳ درصدی روبه‌رو شد. وزارت اقتصاد آلمان اعلام کرد که شاخص‌های اولیه مانند تولید صنعتی و شرایط کسب‌وکار، ادامه رکود اقتصادی در نیمه دوم سال ۲۰۲۴ را تأیید می‌کند.

وزیر اقتصاد آلمان، در بیانیه‌ای اظهار داشت که رشد قدرتمند اقتصادی از سال ۲۰۱۸ تاکنون مشاهده نشده است. وی اضافه کرد: "مشکلات ساختاری آلمان اکنون اثرات خود را نشان می‌دهند. در میانه این بحران‌ها، آلمان و اروپا بین رقابت‌های چین و ایالات متحده گرفتار شده‌اند و باید راهی برای تقویت خود بیابند."

با این حال، وزیر اقتصاد برای سال ۲۰۲۵ پیش‌بینی کرده است که تولید ناخالص داخلی با ۱,۱ درصد افزایش همراه باشد که اندکی بیشتر از پیش‌بینی قبلی ۱ درصدی است. او تصریح کرد که اگر سیاست‌های حمایتی دولت به‌طور کامل اجرا شود، می‌توان انتظار رشد بیشتر اقتصادی و اشتغال‌زایی را داشت.

در همین حال، یکی دیگر از مقامات آلمانی، سیاست‌های اقتصادی دولت را مورد انتقاد قرار داد و اعلام کرد: "اقتصاد ما سال‌هاست که تحت فشار بوروکراسی و بار مالیاتی قرار گرفته است. همچنین، سیاست‌های برنامه‌ریزی شده برای مقابله با تغییرات اقلیمی و افزایش توزیع مجدد درآمدها، به چالش‌های بیشتری منجر شده است." اقتصاد آلمان در سال‌های اخیر، به دلیل رکود طولانی در بخش تولید، از دیگر کشورهای منطقه یورو عقب افتاده است. این کشور تنها عضو گروه هفت بود که در سال ۲۰۲۳ با انقباض اقتصادی مواجه شد. این تحولات نگرانی‌هایی را در مورد چشم‌انداز اقتصادی آلمان، به عنوان بزرگ‌ترین اقتصاد اروپا، برانگیخته است.

امارات متحده عربی ۴۷.۳٪ از شرکت‌های صرافی عربی را تصاحب کرد

بر اساس گزارش اخیر صندوق بین‌المللی پول عرب (AMF)، امارات متحده عربی اکنون سهم غالب ۴۷.۳٪ از بخش شرکت‌های صرافی عربی را در اختیار دارد. طبق آمارهای جدید این صندوق، دارایی‌های کل این بخش در منطقه عرب تا پایان سال ۲۰۲۳ به حدود ۴.۷ میلیارد دلار رسیده است که نشان‌دهنده رشد جزئی ۰.۰۲٪

در مقایسه با سال ۲۰۲۲ است. بخش شرکت‌های صرافی که نقشی حیاتی در تسهیل معاملات ارزی و انتقالات مالی مهاجران به کشورهای مبدأ ایفا می‌کند، شاهد افزایش سرمایه بوده است. در پایان سال ۲۰۲۳، سرمایه این بخش به ۲.۹ میلیارد دلار رسید که نسبت به ۲.۸ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۲، رشدی ۳.۶ درصدی را نشان می‌دهد. این گزارش همچنین نشان داد که میانگین بازدهی دارایی‌های (ROA) شرکت‌های صرافی عربی در حدود ۳.۱٪ بوده و نشان‌دهنده سودآوری این بخش است. شرکت‌های صرافی نقش مهمی در سیستم‌های مالی منطقه ایفا می‌کنند و انتقال روان وجوه برای معاملات اقتصادی و حواله‌های مالی مهاجران را تضمین می‌کنند. سهم قابل توجه امارات متحده عربی در این بخش، جایگاه استراتژیک این کشور به عنوان یک قطب مالی در جهان عرب را منعکس می‌کند و نشان‌دهنده ادامه رهبری این کشور در خدمات ارزی و سایر فعالیت‌های مالی است.

قطر ایرویز به دنبال خرید ۲۵ درصد سهام شرکت ویرجین استرالیا

قطر ایرویز در حال برنامه‌ریزی برای خرید ۲۵ درصد از سهام شرکت ویرجین استرالیا، متعلق به گروه سرمایه‌گذاری Bain Capital است. این اقدام به‌عنوان گامی مهم در استراتژی توسعه جهانی این شرکت هواپیمایی خلیج فارس تلقی می‌شود. برنامه قطر ایرویز برای خرید سهام اقلیتی در بیانیه‌ای مشترک از سوی این شرکت و Bain Capital اعلام شد و این معامله اکنون در انتظار تأییدیه‌های قانونی است.

این سرمایه‌گذاری احتمالی در ویرجین استرالیا به مجموعه سهام بین‌المللی قطر ایرویز افزوده می‌شود. این شرکت اخیراً چندین خرید استراتژیک در آفریقا از جمله خرید ۲۵ درصد از سهام SA Airlink آفریقای جنوبی و انتظار برای خرید ۴۹ درصد از سهام شرکت RwandAir رواندا را اعلام کرده است. قطر ایرویز همچنین سهام‌دار عمده گروه خطوط هوایی بین‌المللی (IAG)، شرکت مادر بریتیش ایرویز و صاحب بخشی از سهام شرکت‌های Cathay Pacific در هنگ‌کنگ و LATAM Airlines در آمریکای جنوبی است. ویرجین استرالیا که در طول همه‌گیری COVID-19 با مشکلات مالی جدی روبرو شد، در سال ۲۰۲۰ توسط Bain Capital با معامله‌ای به ارزش ۳.۵ میلیارد دلار استرالیا نجات یافت، معامله‌ای که به کاهش بدهی ۶.۸ میلیارد دلاری این شرکت کمک کرد. از آن زمان، Bain Capital برنامه‌های خود برای عرضه اولیه سهام این شرکت را متوقف کرده است. تلاش قطر ایرویز برای ورود به بازار استرالیا پس از یک رابطه پرتنش با دولت این کشور صورت می‌گیرد. سال گذشته، دولت استرالیا درخواست این شرکت برای دو برابر کردن پروازهای هفتگی خود را رد کرد؛ تصمیمی که قطر ایرویز آن را ناعادلانه توصیف کرد. گزارش‌ها حاکی از آن است که شرکت هواپیمایی استرالیایی Qantas نیز لابی‌هایی برای جلوگیری از تخصیص پروازهای اضافی به قطر ایرویز انجام داده و باعث تشدید این رابطه پرتنش شده است. در صورت تأیید این خرید، قطر ایرویز می‌تواند جایگاه قوی‌تری در بازار هوانوردی استرالیا کسب کند؛ بازاری که مدت‌ها به دنبال گسترش حضور در آن بوده است.

اما با موانع قانونی مواجه شده است.

امضای تفاهم‌نامه همکاری بین عربستان و هیوندای برای پروژه شهر هوشمند

گروه خودروسازی هیوندای تفاهم‌نامه‌ای با بنیاد محمد بن سلمان (مسک) برای همکاری در پروژه شهر هوشمند عربستان سعودی امضا کرد. این همکاری بر توسعه فناوری‌های نوآورانه و کشف فرصت‌های تجاری در شهر هوشمند محمد بن سلمان که در حال ساخت در ریاض است، متمرکز خواهد بود. مراسم امضای این تفاهم‌نامه با حضور مدیرعامل بنیاد مسک، معاون وی و مدیر بخش نوآوری شهرهای هوشمند هیوندای برگزار شد. این تفاهم‌نامه بر همکاری استراتژیک بین هیوندای، کیا و مسک تأکید دارد تا در پرتو آن زیرساخت‌های شهر هوشمند عربستان توسعه یابد و همزمان برنامه‌های آموزشی برای توانمندسازی جوانان محلی ارائه شود.

هیوندای اعلام کرد که این همکاری شامل همکاری نزدیک برای شناسایی فرصت‌های تجاری در شهر هوشمند محمد بن سلمان است. این شهر که بخشی از طرح بزرگ‌تر چشم‌انداز ۲۰۳۰ عربستان سعودی است، با هدف تلفیق فناوری‌های پیشرفته و رویه‌های پایدار طراحی شده و به‌عنوان یک الگوی شهر هوشمند در منطقه مطرح خواهد شد. این توافق با تلاش‌های قبلی عربستان برای ترویج توسعه شهرهای هوشمند همسو است. در سال ۲۰۱۷، عربستان اولین پروژه شهر هوشمند خود به نام شهر صنعتی هوشمند ینبع را راه‌اندازی کرد که هدف آن ایجاد مشاغل با درآمد بالا و جذب سرمایه‌گذاری در بخش‌های فناوری و صنعتی بود. این پروژه توسط کمیسیون سلطنتی برای جیبیل و ینبع و با همکاری شرکت بایانات الاولاء، زیرمجموعه شرکت ارتباطات موبایلی اجرا شد. بنیاد مسک که در سال ۲۰۱۱ توسط ولیعهد سعودی، محمد بن سلمان تأسیس شد، یک سازمان غیرانتفاعی است که به توانمندسازی و شبکه‌سازی رهبران جوان، نوآوران و کارآفرینان در سطح جهانی اختصاص دارد. این بنیاد نقش مهمی در پروژه‌های آموزشی، فرهنگی و فناوری‌محور در عربستان و فراتر از آن ایفا می‌کند.

کاهش صادرات افغانستان به پاکستان؛ تأثیر تعرفه‌ها و بسته شدن گذرگاه‌های

مرزی

اتفاق تجارت مشترک افغانستان و پاکستان اعلام کرده است که از ابتدای سال جاری خورشیدی تا دهم مهرماه صادرات افغانستان به پاکستان به ۳۱۹ میلیون دلار رسیده است. این در حالی است که در مدت مشابه سال گذشته، این رقم ۳۴۴ میلیون دلار بوده است. رئیس اتاق تجارت مشترک افغانستان و پاکستان، با تأکید بر تلاش‌ها برای افزایش صادرات افغانستان به کشورهای دیگر از جمله هند، روسیه و کشورهای عربی، به کاهش صادرات به پاکستان اشاره کرد. وی اظهار داشت: «سال گذشته تقریباً ۳۴۴ میلیون دلار صادرات به پاکستان داشتیم، اما امسال تا ۳۱۹ میلیون دلار کاهش یافته است. دلیل اصلی این کاهش،

بسته شدن مسیرهای مرزی و افزایش تعرفه‌ها بوده است. «افغانستان و پاکستان از طریق چندین گذرگاه رسمی شامل تورخم، سپین بولدک، غلام خان، انگور اده و دندپتان به یکدیگر متصل هستند. بیشتر مبادلات تجاری افغانستان با کشورهای جنوب آسیا از طریق همین گذرگاه‌ها انجام می‌شود. با این حال، بسته شدن مکرر این مرزها تجارت میان دو کشور را با مشکلات جدی روبه‌رو کرده است.

رئیس اتاق تجارت و سرمایه‌گذاری افغانستان نیز، بر رفع چالش‌های تجاری میان افغانستان و کشورهای همسایه به‌ویژه پاکستان تأکید کرده است و راهکارهای رفع چالش‌ها را تقویت زیرساخت‌های تجاری، بهبود شرایط صادرات و واردات و ایجاد تسهیلات برای شرکت‌های خصوصی افغانستان برشمرده است.

در این میان، برخی از بازرگانان افغانستان نیز خواستار واکنش قاطع به مشکلات ایجاد شده در مسیرهای تجاری با پاکستان هستند. برخی از آنان با بیانی تهدید آمیز گفته‌اند که «اگر پاکستان مسیرهای تجاری را برای مدت طولانی باز نکند، ما هم به حکومت پیشنهاد می‌کنیم که با توجه به نزدیک شدن فصل افزایش صادرات پاکستان به افغانستان، اقدامی مشابه انجام دهیم تا به آنان نیز زیان وارد شود.»

همزمان با این تحولات، روزنامه *دان* پاکستان گزارش داده است که تجارت میان افغانستان و پاکستان از طریق گذرگاه تورخم به تدریج از سر گرفته شده و بازرگانان مسیر شلمان - مالاگوری را برای انتقال کالاها به پیشاور طی می‌کنند. با این حال یکی دیگر از بازرگانان افغان، تأکید کرده است که تنها ده درصد از صادرات میوه تازه از این مسیر انجام می‌شود و مشکلات زیادی از جمله واژگونی خودروها و خطرات جانی برای رانندگان وجود دارد. سالانه بیش از دو میلیارد دلار مبادلات تجاری میان افغانستان و پاکستان انجام می‌شود که نزدیک به یک میلیارد دلار آن را صادرات افغانستان تشکیل می‌دهد. با این حال، صادرات افغانستان به پاکستان در سال گذشته با کاهش شصت درصدی مواجه بود.

پژوهش‌های تازه

گزارش آمادگی کسب و کار بانک جهانی

گزارش "آمادگی کسب و کار ۲۰۲۴" از سوی بانک جهانی منتشر شد. این گزارش چارچوب جدیدی برای ارزیابی محیط کسب و کار و سرمایه‌گذاری در سطح جهانی معرفی می‌کند. این گزارش جایگزین گزارش دوره ای قبلی و بسیار مشهور "انجام کسب و کار" شده و بر توسعه بخش خصوصی، ارتقای منافع کارگران، مصرف‌کنندگان و کسب و کارها و همچنین توجه به محیط زیست تمرکز دارد. گزارش آمادگی تجاری ۲۰۲۴ سه رکن اصلی را مطرح می‌کند: چارچوب‌های قانونی، خدمات عمومی و کارایی عملیاتی که در قالب ۱۰ موضوع مهم برای رشد بخش خصوصی ارزیابی می‌شود. همچنین سه موضوع کلیدی در آن مورد تأکید قرار گرفته است: پذیرش دیجیتال، پایداری محیط زیست و جنسیت. این گزارش امسال ۵۰ اقتصاد را پوشش

می‌دهد و ارزیابی جامعی ارائه می‌دهد، ارزیابی ای که برای پشتیبانی از اصلاحات سیاستی و پیشرفت اقتصادی ارائه شده است. یافته‌های کلیدی این گزارش عبارتند از:

۱. سه رکن برای آمادگی تجاری: این گزارش اقتصادها را بر اساس چارچوب‌های قانونی، خدمات عمومی و کارایی عملیاتی ارزیابی می‌کند.

۲. شکاف‌های عملکرد جهانی: اقتصادها در تصویب مقررات بهتر از ارائه خدمات عمومی عمل می‌کنند و عملکرد آنها نشان‌دهنده شکاف بزرگی در اجراست.

۳. پیشرو بودن اقتصادهای پردرآمد: اقتصادهای پردرآمد در ستون خدمات عمومی بهتر عمل می‌کنند، اما تمام سطوح درآمدی نشان‌دهنده نیاز به بهبود هستند.

۴. ثبات مقررات: اقتصادهایی که در یک موضوع عملکرد خوبی دارند، معمولاً در سایر حوزه‌های مرتبط نیز به خوبی عمل می‌کنند، امری که نشان‌دهنده ارتباط بین محیط‌های نظارتی و کسب و کار است.

۵. شکاف در خدمات عمومی: در اکثر اقتصادها تفاوت آشکاری بین کیفیت چارچوب‌های قانونی و خدمات عمومی موجود برای حمایت از کسب و کارها وجود دارد.

۶. برترین عملکردها: سنگاپور، استونی و گرجستان در کارایی عملیاتی و چارچوب‌های قانونی برجسته هستند و رواندا در بین اقتصادهای کم‌درآمد برجسته است.

۷. ورود به کسب و کار: زمان لازم برای ثبت کسب و کار در اقتصادهای مختلف بسیار متفاوت است و از ۳ تا ۸۰ روز متغیر است.

۸. مقررات کار: مرخصی سالانه و مرخصی استعلاجی در ۷۲ درصد و ۸۸ درصد اقتصادها به طور قانونی تضمین شده است، امری که نشان‌دهنده پیشرفت در حمایت از کارگران است.

۹. حل اختلافات: بیشتر اقتصادها در زمینه حل و فصل اختلافات تجاری مشکل دارند و تنها ۸ درصد از آنها استانداردهای قانونی برای این فرآیندها تعیین کرده‌اند.

۱۰. پیشرفت دیجیتال‌سازی: پذیرش دیجیتال در خدمات عمومی پیشرفت کرده است، اگرچه تنها ۴ درصد از اقتصادها ابزارهای کامل خدمات خودکار برای مالیات‌دهندگان ارائه می‌دهند.

۱۱. پایداری محیط زیستی: اقتصادها به طور فزاینده‌ای مقررات محیط زیستی را در فضای کسب و کار خود وارد می‌کنند.

۱۲. شمول جنسیتی: این گزارش به مقررات حساس به جنسیت پرداخته و تأثیرات آنها بر مشارکت زنان در

نیروی کار و رهبری کسب و کارها را اندازه‌گیری می‌کند.

۱۳. خدمات عمومی: میانگین زمان لازم برای دریافت مجوزهای ساخت‌وساز از ۳۰ تا ۱۲۰ روز متفاوت است.

۱۴. کارایی عملیاتی: اقتصادهایی مانند سنگاپور و رواندا در کاهش بارهای اجرایی برای کسب و کارها برجسته هستند.

۱۵. انطباق مالیاتی: با اینکه ۹۲ درصد از اقتصادها دارای پورتال‌های آنلاین برای مالیات‌دهندگان هستند، تنها تعداد کمی از آنها پشتیبانی دیجیتال جامع برای کسب و کارها ارائه می‌دهند.

۱۶. قابلیت اطمینان انرژی: شرکت‌ها به طور میانگین با چهار قطعی برق در ماه مواجه می‌شوند، اگرچه این تعداد در برخی از اقتصادها می‌تواند به ۲۲ قطعی برسد.

۱۷. سرمایه‌گذاری خارجی: بیشتر اقتصادها در تسهیل تجارت و سرمایه‌گذاری بین‌المللی پیشرفت کرده‌اند و ابزارهای دیجیتال به طور فزاینده‌ای در این حوزه به رسمیت شناخته شده‌اند.

۱۸. نابرابری در خدمات عمومی: شکاف در ارائه خدمات عمومی در بین اقتصادهایی با چارچوب‌های قانونی مشابه به شدت متفاوت است.

۱۹. زیرساخت‌های اعتباری: در حالی که بسیاری از اقتصادها دارای ثبت‌های اعتباری عملیاتی هستند، تنها ۲۰ درصد از آنها داده‌های نهادهایی مانند شرکت‌های خدمات عمومی را جمع‌آوری می‌کنند.

۲۰. انعطاف‌پذیری کسب و کار: این گزارش تأکید می‌کند که اقتصادهایی با محیط کسب و کار منعطف، معمولاً در چندین دسته‌بندی عملکرد بالاتری دارند، امری که باعث تشویق به کارآفرینی و سرمایه‌گذاری خارجی می‌شود.

بانک جهانی مدعی است این ارزیابی جامع به سیاست‌گذاران و کسب و کارها کمک می‌کند تا درک بهتری از محیط‌های تجاری خود داشته باشند و چالش‌های جهانی مانند پایداری و برابری جنسیتی را حل کنند.

اصلاح یارانه‌های سوخت: درس‌هایی از برخی تجربه‌ها

گزارش سیاستی جدید بانک جهانی با عنوان "اصلاح یارانه‌های سوخت: درس‌هایی از برخی تجارب و ارزیابی شوک قیمتی برای بخش‌های مختلف از طریق جدول داده-ستانده در مورد آنگولا" به بررسی اصلاح یارانه‌های سوخت می‌پردازد و به‌ویژه آنگولا را به‌عنوان مطالعه موردی مورد بحث قرار می‌دهد. این گزارش به درس‌های کلیدی آموخته‌شده از اصلاحات یارانه سوخت در کشورهای مختلف می‌پردازد و اثرات مالی، اجتماعی و اقتصادی این اصلاحات را بررسی می‌کند. همچنین با استفاده از جدول داده-ستانده، شوک‌های قیمتی

که ممکن است از حذف یارانه‌های سوخت در بخش‌های مختلف صنعتی و خانوارها رخ دهد را برای آنگولا شبیه‌سازی می‌کند.

آنگولا که یکی از تولیدکنندگان بزرگ نفت است، به‌طور تاریخی یارانه‌های سوختی را به‌منظور کاهش فشار مالی بر خانوارها ارائه کرده است. اما این یارانه‌ها از لحاظ مالی پایدار نبوده و ناکارآمد تلقی می‌شوند، زیرا به‌طور نامتناسبی به نفع اقشار ثروتمند جامعه هستند. چالش اصلی در اینجا است که حذف این یارانه‌ها به گونه‌ای انجام شود که هم به حمایت از بخش‌های آسیب‌پذیر ادامه دهد و هم تأثیر منفی بر بخش‌های مهمی مانند ماهیگیری و حمل و نقل، که به شدت به سوخت وابسته هستند و برای امنیت غذایی و اقتصاد آنگولا حیاتی‌اند، به حداقل برسد. درس‌های کلیدی آموخته‌شده از اصلاح یارانه‌های سوخت در کشورهای مختلف بر مبنای این گزارش عبارتند از:

۱. کارایی اقتصادی و پایداری مالی: مطالعات نشان می‌دهد که یارانه‌های سوخت به‌طور معمول نامتناسب و ناکارآمد هستند. این یارانه‌ها به نفع اقشار ثروتمند جامعه هستند و فشار سنگینی بر بودجه عمومی وارد می‌کنند. حذف یارانه‌ها می‌تواند فضای مالی برای سرمایه‌گذاری‌های عمومی، از جمله زیرساخت‌ها و سرمایه انسانی که به رشد اقتصادی پایدار کمک می‌کند، ایجاد کند.

۲. برنامه‌های جبرانی هدفمند: اصلاحات موفق یارانه‌های سوخت معمولاً با مکانیسم‌های جبرانی هدفمند مانند برنامه‌های انتقال نقدی همراه است. برای مثال، کشورهایمانند اندونزی و گابن از برنامه‌های انتقال نقدی برای کاهش اثرات منفی حذف یارانه‌ها بر خانوارهای کم‌درآمد استفاده کرده‌اند.

۳. حذف تدریجی و مرحله‌ای: اصلاحاتی که به‌صورت تدریجی و مرحله‌ای پیاده‌سازی شده‌اند، شانس بیشتری برای موفقیت داشته‌اند. کشورهایی مانند برزیل و غنا با اتخاذ رویکردی تدریجی در اصلاح یارانه‌های سوخت، موفق به کاهش مخالفت‌های سیاسی و شوک‌های اقتصادی شده‌اند.

۴. روابط عمومی و آگاهی‌بخشی: یک استراتژی ارتباطی ساختارمند برای موفقیت اصلاح یارانه‌ها حیاتی است. کمپین‌های آگاهی‌بخشی عمومی که ناکارآمدی یارانه‌ها و مزایای اصلاحات را توضیح می‌دهند، به افزایش حمایت عمومی و کاهش احتمال اعتراضات کمک می‌کنند، همان‌طور که در نمونه اندونزی مشاهده شد.

۵. تأثیرات بخشی خاص: حذف یارانه‌های سوخت می‌تواند تأثیرات متفاوتی بر بخش‌های مختلف داشته باشد. برای مثال، در آنگولا، بخش‌های ماهیگیری و حمل و نقل به شدت به سوخت وابسته هستند و حذف یارانه‌ها در این بخش‌ها می‌تواند تأثیرات اجتماعی-اقتصادی گسترده‌ای داشته باشد، به‌ویژه بر امنیت غذایی و اشتغال.

۶. ملاحظات زیست‌محیطی: یارانه‌های سوخت باعث افزایش مصرف سوخت‌های فسیلی و مانع سرمایه‌گذاری

در انرژی‌های تجدیدپذیر می‌شود. کشورهایی که به‌طور موفقیت‌آمیز یارانه‌های سوخت را کاهش داده‌اند، مانند آفریقای جنوبی و برزیل، در توسعه انرژی‌های پاک نیز پیشرفت کرده‌اند.

۷. ظرفیت نهادی و مدیریت: اجرای اصلاحات یارانه‌های سوخت نیاز به ظرفیت نهادی قوی برای مدیریت برنامه‌های جبرانی و نظارت بر اثربخشی آن‌ها دارد. در آنگولا، چالش‌هایی مانند زیرساخت‌های ضعیف، نرخ پایین سواد و سیستم‌های مالی محدود در مناطق روستایی، مانع از رسیدن کمک‌های جبرانی به خانوارهای نیازمند شده است.

۸. اقتصاد سیاسی و ناآرامی اجتماعی: اصلاحات یارانه‌های سوخت اگر به‌درستی مدیریت نشود ممکن است باعث ناآرامی‌های اجتماعی قابل توجهی شود. کشورهایی مانند نیجریه و موریتانی پس از کاهش یارانه‌ها با اعتراضات مواجه شدند. اما در مواردی که اصلاحات با مکانیسم‌های جبرانی اجتماعی همراه بوده است، مانند اندونزی، این تنش‌ها کاهش یافته است.

۹. ثبات اقتصاد کلان: حذف یارانه‌های سوخت به ثبات اقتصاد کلان کمک می‌کند و موجب کاهش کسری‌های مالی و بهبود بودجه عمومی می‌شود. در آنگولا، کاهش یارانه‌ها می‌تواند صرفه‌جویی مالی قابل توجهی ایجاد کند و به پایداری مالی بلندمدت و رشد اقتصادی کمک کند.

۱۰. درس‌هایی از اصلاحات اخیر آنگولا: رویکرد مرحله‌ای آنگولا به حذف یارانه‌ها در سال ۲۰۲۳ که ابتدا به سوخت بنزین و سپس در سال ۲۰۲۴ بر گازوئیل متمرکز بود، نشان‌دهنده اهمیت توالی اصلاحات است. برنامه دولت برای تنظیم تدریجی قیمت‌های سوخت تا سال ۲۰۲۵، تلاش می‌کند تا بین تحکیم مالی و کاهش اثرات اجتماعی-اقتصادی بر بخش‌های آسیب‌پذیر تعادل برقرار کند.

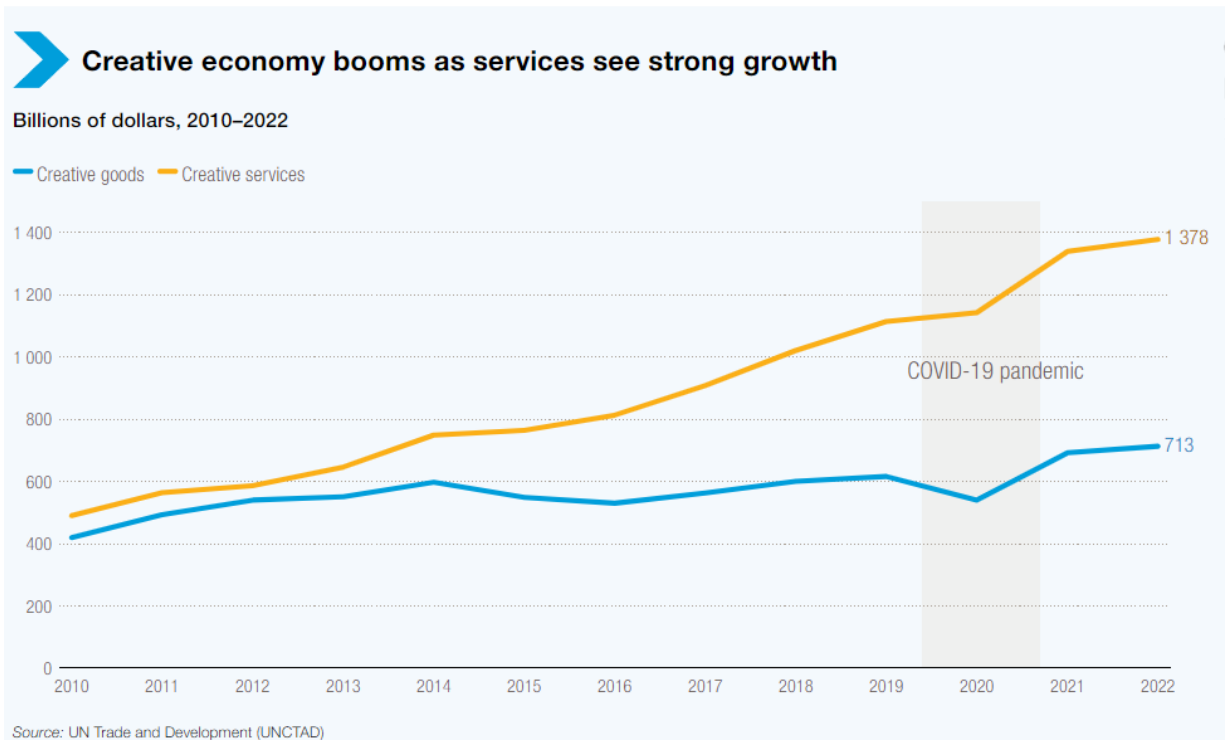
این گزارش بر اهمیت برنامه‌ریزی و ارتباط صحیح در اجرای اصلاحات یارانه‌های سوخت تأکید می‌کند و از درس‌های کشورهای دیگر که اصلاحات مشابهی را اجرا کرده‌اند، استفاده می‌کند. یافته‌ها نشان می‌دهد که نیاز به جبران هدفمند، اجرای تدریجی و استراتژی‌های بخشی خاص برای کاهش اثرات منفی بر خانوارها و بخش‌های کلیدی وجود دارد.

اقتصاد خلاق در مسیر رونق

گزارش جدید آنکتاد نشان می‌دهد اقتصاد خلاق با سرعت زیادی در حال رشد است و خدمات خلاقانه پیش‌تاز این رشد هستند. بر اساس داده‌های گزارش چشم‌انداز اقتصاد خلاق ۲۰۲۴ کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل (UNCTAD)، صادرات خدمات خلاقانه در سال ۲۰۲۲ با افزایش ۲۹ درصدی به ۱,۴ تریلیون دلار رسید، در حالی که صادرات کالاهای خلاقانه با رشد ۱۹ درصدی به ۷۱۳ میلیارد دلار افزایش یافت. نمودار ذیل این روند را نشان می‌دهد:

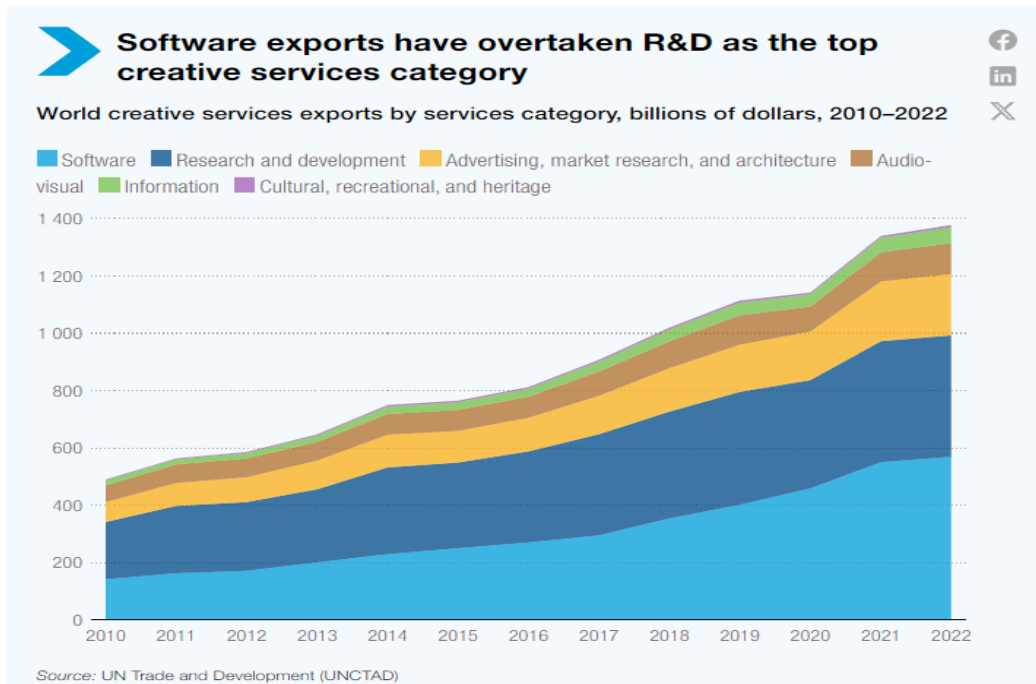
نمودار ۲- رشد اقتصاد خلاقانه

خدمات خلاقانه اکنون ۱۹ درصد از کل صادرات خدمات جهانی را تشکیل می‌دهند، در حالی که این رقم یک دهه پیش ۱۲ درصد بود. در مقابل، صادرات کالاهای خلاقانه همچنان در سطح ۳ درصد از کل تجارت کالاها ثابت باقی مانده است. در حالی که کشورهای در حال توسعه بیشتر کالاهای خلاقانه صادر می‌کنند، سهم آن‌ها از صادرات خدمات خلاقانه جهانی به‌طور قابل توجهی افزایش یافته است و از ۱۰ درصد در سال ۲۰۱۰ به ۲۰ درصد در سال ۲۰۲۲ رسیده است.

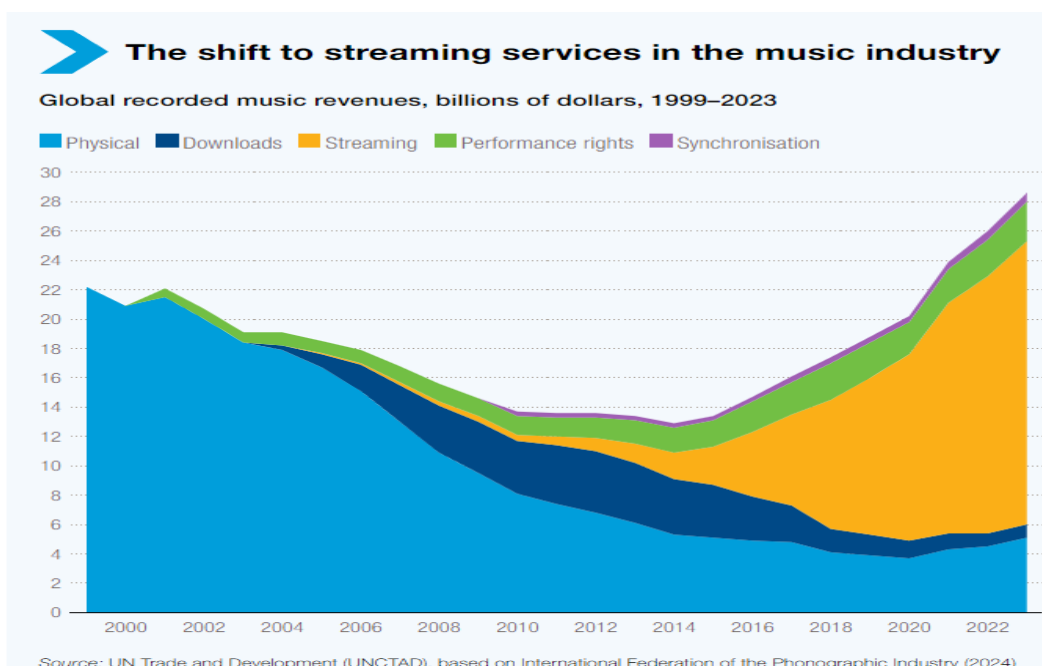
در سال ۲۰۲۲، خدمات نرم‌افزاری ۴۱,۳ درصد از کل صادرات خدمات خلاقانه را تشکیل می‌دادند و پس از آن پژوهش و توسعه (۳۰,۷ درصد)، تبلیغات و معماری (۱۵,۵ درصد)، خدمات صوتی-تصویری (۷,۹ درصد)، خدمات اطلاعاتی (۴ درصد) و خدمات فرهنگی، تفریحی و میراثی (۰,۶ درصد) قرار داشتند. نمودار ذیل این روند را نشان می‌دهد:

نمودار ۳- روند صادرات خدمات خلاقانه

از منظر گزارش، ابزارهای دیجیتال، تغییر و رشد را به ارمغان می‌آورند. دیجیتالی شدن در حال بازسازی اقتصاد خلاق است. برای مثال، سرویس‌های استریمینگ اکنون ۶۷,۳ درصد از درآمدهای جهانی موسیقی را به خود اختصاص می‌دهند. نمودار ذیل این روند را نشان می‌دهد:

نمودار ۴- روند تغییر به سمت سرویس‌های استریمینگ در صنعت موسیقی

هوش مصنوعی به‌عنوان یکی از عوامل اصلی این تحول، از تولید فیلمنامه، فیلم و موسیقی گرفته تا محتوای واقعیت مجازی را ایجاد می‌کند و در عین حال فرآیندهای پس از تولید را بهبود می‌بخشد و داده‌های کاربران را تحلیل می‌کند. حضور هوش مصنوعی در تحریریه‌های خبری نیز در حال افزایش است، به طوری که ۴۱ درصد از تیم‌ها از آن برای ایجاد هنرهای تصویری، ۳۹ درصد برای محتوای شبکه‌های اجتماعی و ۳۸ درصد برای نوشتن و تولید مقالات استفاده می‌کنند.

در حالی که ابزارهای دیجیتال هزینه‌ها را کاهش می‌دهند و فرصت‌های درآمدی را گسترش می‌دهند و بازارهای جهانی را بیشتر در دسترس قرار می‌دهند، چالش‌هایی همچون کنترل کیفیت، مسائل مربوط به حق تألیف، نگرانی‌های حریم خصوصی و انحصار بازار را نیز به همراه دارند.

از همین رو گزارش بر نیاز به چارچوب‌های نظارتی قوی تأکید دارد تا اطمینان حاصل شود که این فناوری‌ها به نفع همه باشد و به توسعه یک اقتصاد خلاق رقابتی کمک کند. از منظر گزارش، پایداری و شمول در اقتصاد خلاق در حال کسب اهمیت بیشتری هستند، زیرا دولت‌ها سیاست‌هایی را برای کاهش اثرات زیست‌محیطی و ترویج تنوع به کار می‌گیرند.

از ۳۶ کشوری که در این گزارش مورد بررسی قرار گرفته‌اند، ۱۲ کشور دارای ابتکارات خاصی هستند که برای توسعه صنایع خلاق هدف‌گذاری شده‌اند، در حالی که ۱۲ کشور دیگر نیز به ترویج شیوه‌های تجاری پایدار مانند طراحی پایدار، کارایی انرژی، شیوه‌های اقتصاد چرخه‌ای و افزایش مشارکت زنان، جوانان و گروه‌های محروم می‌پردازند. نهایتاً از منظر گزارش با ادامه رشد اقتصاد خلاق، یکپارچه‌سازی پایداری و شمول، کلیدی برای اطمینان از بهره‌مندی همه افراد و حفاظت از سیاره خواهد بود.